

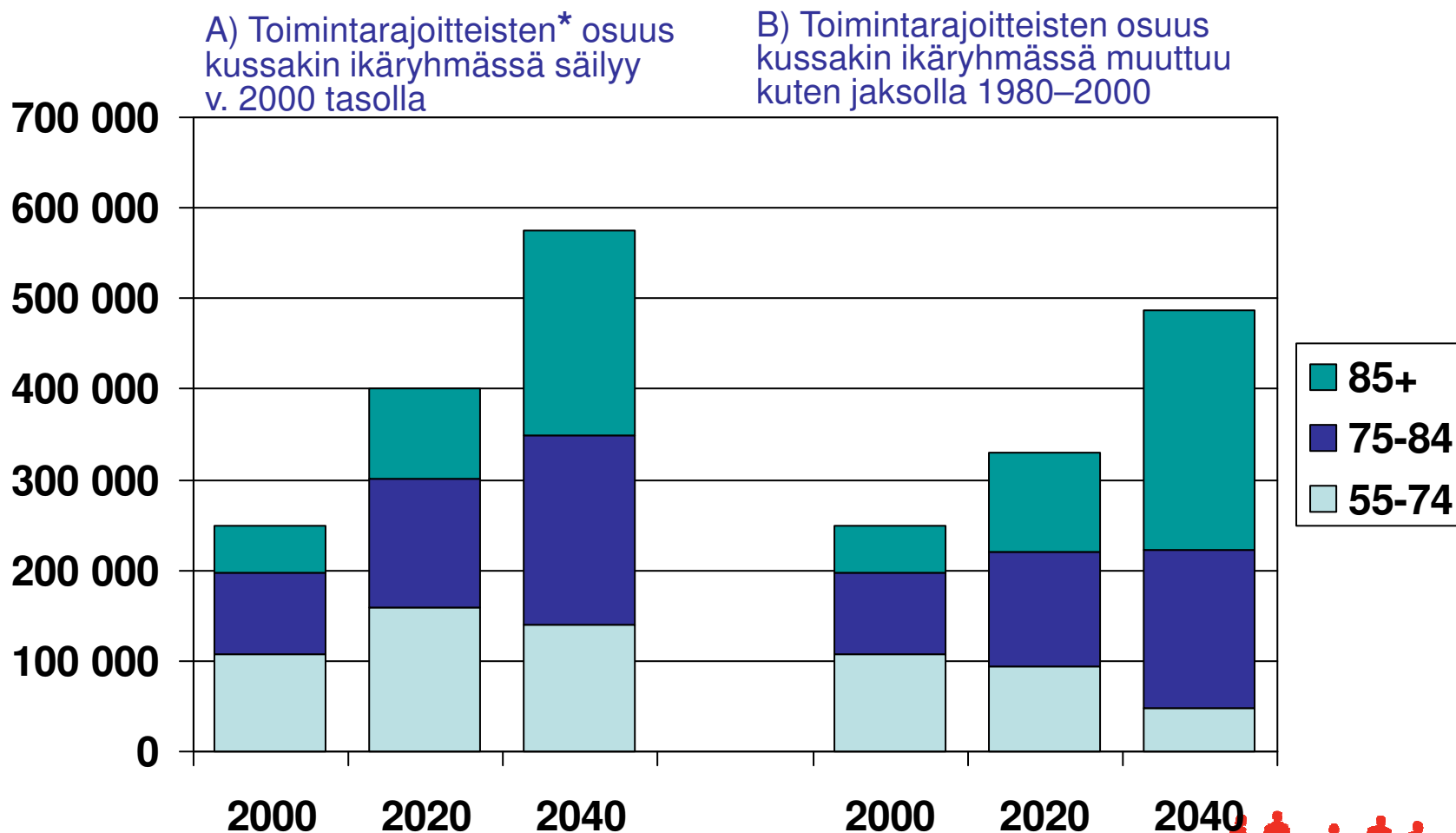
Toimintakyvyn mittaamisen ja arvioinnin kehittäminen: TOIMIA-asiantuntijaverkosto ja tietokanta

Päivi Sainio, projektipäällikkö

Väestön toimintakyvyn vaikutukset suuria sosiaalimenojen kehitykseen

* pukeutuminen, vuoteeseen
asettuminen ja asunnossa liikkuminen
01.02.2011

Laine ym 2009, Koskinen ym, 2010

TOIMIA

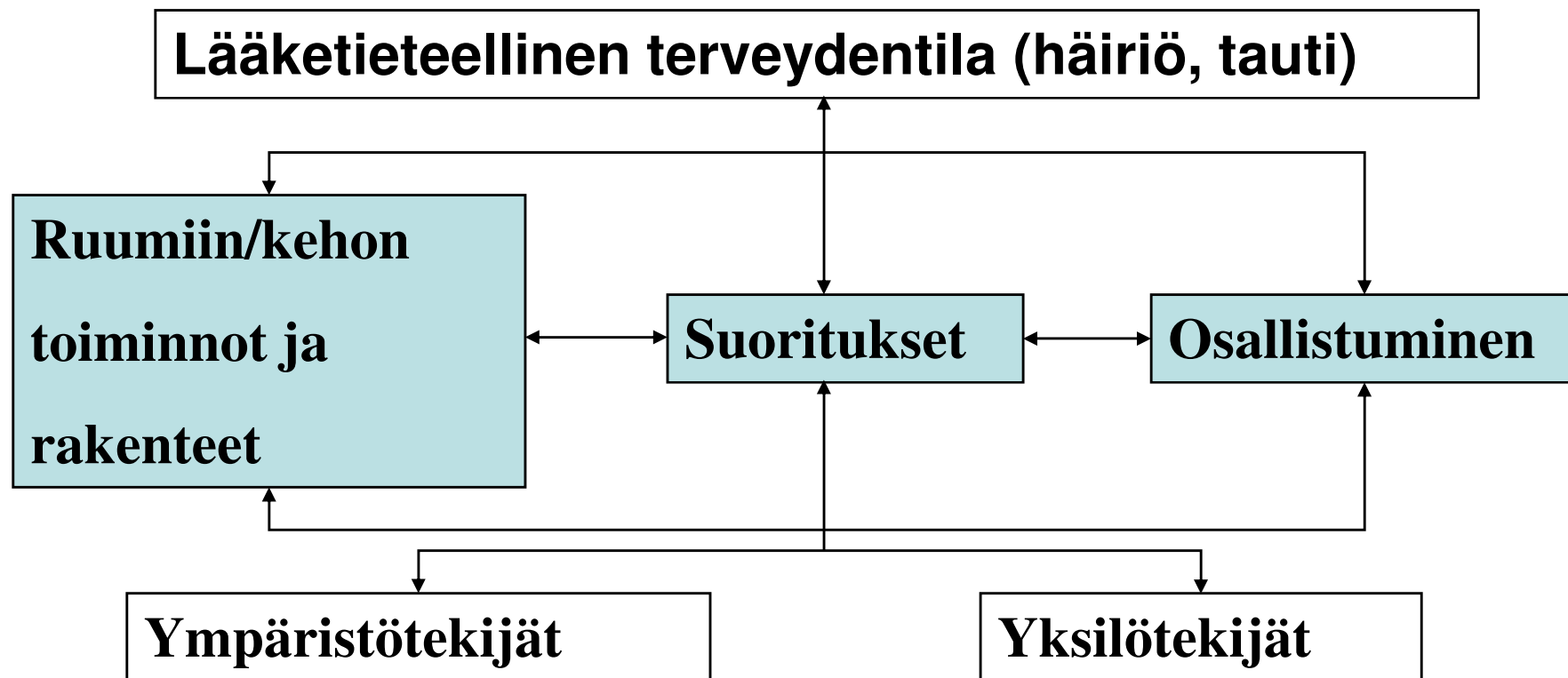
Mitä toimintakyky tarkoittaa?

- toimintakyky on keskeinen osa ihmisen hyvinvointia
- kyky selviytyä itseään tyydyttävällä tavalla itselleen merkityksellisistä jokapäiväisen elämänsä toiminnoista omassa elinympäristössään
- tasapainotila omien kykyjen ja tavoitteiden sekä elin- ja toimintaympäristön kanssa

TOIMIA

ICF-luokitus (WHO)

Lähde: ICF. Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. STAKES, Ohjeita ja luokituksia 2004:4.

01.02.2011

TOIMIA

Toimintakyky on ydintieto sähköisessä potilaskertomuksessa

Toimintakyky-ydintieto on tarkoitukseen yleisesti hyväksytyjen mittaus- ja arviointimenetelmien avulla sekä riittävällä ja soveltuvalla asiantuntemuksella tehty arvio henkilön valmiudesta suorittaa hänen elämäntilanteensa ja sen vaatimusten kannalta tarpeellisia tehtäviä ja toimintoja.

Lähde: Opas ydintietojen, otsikoiden ja näkymien sekä erikoisala- ja toimintokohtaisten rakenteisten tietojen toteuttaminen sähköisessä potilaskertomuksessa v. 3.0.

Mihin toimintakyvyn arviointia ja mittaamista tarvitaan?

Yksilötasolla

- Työkyvyn, kuntoutuksen ja hoidon tarpeen, avun- ja palvelutarpeen arvioimiseksi
- Useiden sosiaalietuuksien myöntämispäätösten perusteeksi
- Hoidon, kuntoutuksen, palveluiden ja etuuksien vaikutusten arviointiin

Väestötasolla

- Väestön toimintakyvyn kehityksen seuraamiseksi
- Väestöön tai väestöryhmiin suunnattujen toimenpiteiden vaikutusten arvioimiseksi

Toimintakyvyn mittaamisen ja arvioinnin ongelmat

- toimintakykyä mitataan ja arvioidaan liian monin menetelmin
- menetelmistä käytetään erilaisia versioita vaihtelevin ohjeistuksin
- käyttöön valitut mittarit eivät läheskään aina perustu näyttöön niiden pätevyydestä ja soveltuvuudesta kyseisessä tarkoituksessa
- mittaus- ja arviointikäytännöt ovat epäyhtenäisiä
- moniin tarkoituksiin ei ole olemassa luotettavaksi osoitettua mittausmenetelmää
- toimintakyvyn kuvaamisessa käytetty käsitteistö on kirjavaa

=>Toimintakyvyn mittaamisen ja arvioinnin yhdenmukaistamisen ja kehittämisen tarve on erittäin suuri. Tarvitaan kansallisesti sovittuja hyviä käytäntöjä ja mittareita!

TOIMIA

TOimintakyvyn Mittaamisen ja Arvioinnin kansallinen asiantuntijaverkosto, www.toimia.fi

- TOIMIA-hanke 2007-2010, TOIMIA 2011==>
- Asiantuntijaryhmät: läkkäät, Työikäiset, Vaikeavammaiset, Väestötutkimus ja Toimintakyvyn termit ja käsitteet
- Johtoryhmä, projektiryhmä, ”keskustoimisto”
- Monipuolinen kokoonpano:
  - Psykologeja, fysioterapeutteja, sosiaalialan edustajia, toimintaterapeutteja, lääkäreitä, terveydenhoitajia ym.
  - Sosiaali- ja terveysala, työhallinto, koulutus, tutkimus
  - Mittareita kehitteviä, niitä käyttäviä, niiden tuloksia hyödyntäviä henkilöitä
  - Noin 60 asiantuntijaa

TOIMIAN tavoitteet

- Kehittää toimintakyvyn mittaamisen ja arvioinnin laatua ja yhdenmukaisuutta
- Yhdenmukaistaa toimintakyvyn kuvaamisessa käytettävää terminologiaa

Mitä TOIMIA on saanut aikaan?

1) Yhteistyöverkosto

- Yhteinen tahto kehittää toimintakyvyn mittaamista
- Monipuolinen ja laaja-alainen asiantuntemus ja osaaminen yhteiseen käyttöön
- Foorumi, jossa on mahdollista yhteisesti sopia kansallisesti tärkeistä kysymyksistä toimintakyvyn mittaamisen kehittämiseksi
- Tiiviit kontaktit käytännön työhön: vuoropuhelu käyttäjien ja "kehittäjien kesken

Mitä TOIMIA on saanut aikaan?

2) Toimintamalli toimintakyvyn mittaamisen kehittämiseksi

Asiantuntijaryhmät

- Vastaavat aihealueensa kehittämistarpeiden tunnistamisesta
- Laativat aihealueensa suosituksia yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa => johtoryhmä hyväksyy => tietokantaan
- Päivittävät tietokannassa olevia suosituksia ja mittareita

Mittareiden perustieto- ja arviointilomake

- Keskeiset taustatiedot, tiedot ominaisuuksista ja käyttökelpoisuudesta
- Tiedot kootaan kirjallisuudesta ja asiantuntijoilta
- Asiantuntija-arvio mittarin soveltuvuudesta ko. käyttötarkoitukseen

Mitä TOIMIA on saanut aikaan?

3) TOIMIA-tietokanta

- Tiedonjakelukanava ja työväline ammattilaisten käyttöön
  - Tarjoaa luotettavaa tietoa toimintakyvyn mittaamisesta ja arvioinnista: suosituksia 10 (valmisteilla 9), mittareita ja niiden arvioita noin 60
  - Suomalainen, avoin kaikille
  - Moniammatillinen ja laaja-alainen toimintakyvyn eri osa-alueet kattava
  - Päivittyvä, kehittyvä ja täydentyvä

Miten työ jatkuu?

Työ jatkuu THL:n koordinoimana eri yhteistyötahojen muodostamana asiantuntijaverkostonä

- Monet organisaatiot hyötyvät TOIMIAssa tehtävästä kehittämistyöstä
- Monien organisaatioiden tehtäviin kuuluu toimintakyvyn mittaamisen kehittäminen
- Monet organisaatiot auttavat jalkauttamaan työn tuloksia

Kaikkien osapuolten panos on tärkeä:

- Tarvitaan asiantuntijatyötä ja rahoitusta
- Tarvitaan käyttäjien kokemuksia ja palautetta

Kehittämiskohteita riittää!

- Lasten ja nuorten toimintakyky
- Iäkkäiden toimintakyky: mittaaminen ennalta ehkäisyyn ja edistämisen näkökulmasta
- Elämänlaatu (valmisteilla)
- Työttömien toimintakyvyn arviointi (valmisteilla)
- Sosiaalisen toimintakyvyn mittaaminen
- Apuvälineet (valmisteilla), ympäristötekijät
- Toimintakyvyn eri ulottuvuuksien mittaaminen eri sairausryhmissä, yhteistyössä Käypä Hoidon kanssa
- Toimintakyvyn tietorakenteet: rakenteinen kirjaaminen sähköisissä tietojärjestelmissä

Mitä hyötyä?

TOIMIA-verkostossa tehtävästä työstä toimintakyvyn mittaamisen ja arvioinnin kehittämiseksi hyötyvät:

Toimintakykyä mittaavat ja tuloksia käyttävät **ammattilaiset**:

- Luotettavaa tietoa
- Kyselylomake, mittauslomake ja suoritus- ja tulkintaohje
- Yhdenmukainen käytäntö, jolloin asiakkaan hoidon ja kuntoutuksen seuranta helpottuu

Kansalaiset ja palvelujärjestelmä ja sen **rahoittajat**:

- Pätevä toimintakyvyn arviointi auttaa kohdentamaan toimenpiteet ja voimavarat oikein

→ Työn tuloksena kansalaisten yhdenvertaisuus paranee

KIITOKSET!

Rahoittajat ja muut yhteistyökumppanit

Ensieto Oy

Eläketurvakeskus

Metropolia

Helsingin työvoiman
palvelukeskus

Ikäinstituutti

Käpylän
kuntoutuskeskus

Jyväskylän
ammattikorkeakoulu

Jyväskylän yliopisto

Kuntoutussäätiö

Kuopion yliopisto

Laukaan terveyskeskus

Mediverkko Oy

Mehiläinen

Näkövammaisten
keskusliitto ry

Omaishoitajat ja
läheiset -Liitto ry

Ruskeasuon koulu

Sanastokeskus TSK

Suomen Gerontologian
tutkimuskeskus

Tampereen yliopisto

Eläke-Tapiola

Tutkimus- ja kehittämis-
keskus GeroCenter

UKK-instituutti

Valtiokonttori

Verve

TOIMIA